

Handläggare:

Lena Sundberg

Yttrande över revisorernas rapport 23/2010 Fullt på sjukhusen?

Ärendebeskrivning

Landstingsrevisorerna har översänt rapporten Fullt på sjukhusen? till Hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2011-04-18
Revisorernas rapport 23/2010 Fullt på sjukhusen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för akutsjukvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsrevisorerna överlämna förvaltningens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Landstingsrevisorerna sammanfattar sina synpunkter enligt följande: Revisorerna anser att vårdplatssituationen på akutsjukhusen är oroande och vill veta vad landstinget gör för att lösa situationen. I rapporten konstateras att det finns förslag på strukturella förändringar och investeringar på längre sikt men man befarar att det finns en uppenbar risk att situationen med överbeläggningar och satellitpatienter kommer att förvärras på kort sikt. På chefläkarnivå råder konsensus om behov av nya vårdplatser utifrån den nyligen genomförda vårdplatsutredningen.

I och med införandet av flerårsavtal mellan Hälso- och sjukvårdsnämnden och akutsjukhusen från och med 2009 har beställarens roll förändrats. En

tydlig förskjutning mot målstyrning och uppföljning har skett. Allmänt gäller att utifrån ansvarfördelningen i flerårsavtalen är det sjukhusens ansvar att ha tillräckligt många vårdplatser, personal och utrustning för att klara de vårduppdrag man ingått avtal om. Sjukhusen måste själva bedöma om man behöver öppna nya vårdplatser för att minska antalet överbeläggningar vilket också verifieras i revisionsrapporten.

En av flera orsaker till den ansträngda vårdplatssituationen på sjukhusen är att utflödet av patienter från sjukhusen inte fungerar optimalt. I dagsläget blockeras många vårdplatser på sjukhusen av patienter som inte behöver akutsjukhusets resurser utan skulle kunna vårdas inom geriatriken eller inom den palliativa vården. Sjukhusen är eniga om att fler geriatriska vårdplatser skulle förbättra vårdplatsläget väsentligt. På Capio S:t Görans rapporterar man att mellan en och två vårdavdelningar periodvis är belagda med godkända geriatriskpatienter. För att kunna öka antalet geriatriska vårdplatser genomför HSN-f under 2011 en extra beställning av geriatriska vårdplatser motsvarande 60 mkr.

Det är också viktigt att se till att färdigbehandlade patienter på akutsjukhusen kan överföras utan fördröjning till primärkommunal verksamhet. Här måste sjukhusen tillsammans med HSN-f identifiera dessa volymer och landstinget måste därefter föra en kontinuerlig dialog med berörda kommuner.

Sjukhusen har också identifierat patientgrupper där en utökad rehabilitering skulle kunna förkorta vårdtiderna på sjukhusen. HSN-f kommer tillsammans med sjukhusen att göra en inventering av ett eventuellt ökat rehabiliteringsbehov.

Uppföljningar och revisioner som genomförts av beställaren visar att det finns en stor potential att öka andelen dagkirurgiska operationer inom akutsjukvården vilket i sin tur kan frigöra vårdplatser. Inom gynekologi har en nyligen genomförd revision visat att många prolaps- och inkontinensoperationer som utförs i slutenvård på sjukhusen skulle kunna göras i dagkirurgi. Vidare kan man utifrån redovisade resultat i Öppna jämförelser dra slutsatsen att fler ljumskbräckoperationer skulle kunna göras i dagkirurgi om man jämför Stockholm med övriga landet. Sjukhusen framför ofta att ersättningssystemet förhindrar en dagkirurgisk utveckling då man anser att ersättningen är för låg. Beställarens analys är att låga ersättningsnivåer inom dagkirurgi framförallt beror på att sjukhusen har brister i sin självkostnadsredovisning som ligger till grund för viktberäkningar i DRG-systemet. Det är viktigt att sjukhusen arbetar med

att förbättra sina system för att beräkna kostnader per patient. Incitamentsmodeller i sjukhusavtalen kan vara en åtgärd som HSN-f överväger för att driva på en nödvändig utveckling av mer dagkirurgi.

HSN-f har under hösten 2010 startat ett projekt – Aktiv hälsostyrning - på Huddinge sjukhus och Danderyds sjukhus som syftar till att minska onödiga inläggningar på sjukhus. Projektet inkluderar hjärtsviktpatienter och mångbesökare på akutmottagningen. Syftet är att dessa patienter med stöd av en rådgivande sjuksköterska ska kunna få sin vård på en lägre vårdnivå eller på egen hand. En första utvärdering av projektet visar positiva resultat.

Ett effektivt utnyttjande av sjukhusens resurser innebär att den vård som inte behöver vara på sjukhusen ska föras ut till specialistsjukvården utanför sjukhusen. Nya Karolinska tas i drift år 2016 och kommer att ha färre vårdplatser än Karolinska Solna har idag. Detta intensifierar ytterligare behovet av så kallad utskiftning från sjukhusen. HSN-f:s rapport Framtidens hälso- och sjukvård konstaterar att ca 20 000 vårdtillfällen skulle kunna föras ut från sjukhusen till geriatrik och specialistvård utanför akutsjukhusen. HSN-f har redan påbörjat detta arbete och under 2011 är målsättningen att vård motsvarande ca 80 mkr ska överföras till specialistvården utanför sjukhusen både inom den öppna och den slutna vården.

Arbetet med att minska vårdrelaterade infektioner, läkemedelsindicerade vårdtillfällen samt komplikationer måste hela tiden prioriteras och detta kan i sin tur frigöra vårdplatser. Den tidigare genomförda vårdplatsutredningen visar att dessa vårdtillfällen motsvarar upp till 450 vårdplatser. Mot bakgrund av detta är det oroande att kvalitetsredovisning för 2010 till exempel visar försämrade resultat avseende odlingsfrekvens av riskpatienter för MRSA vid Karolinska Universitetssjukhuset. HSN-f kommer att begära in en åtgärdsplan från sjukhuset. Patientsäkerheten kommer att ingå som en viktig del i HSN-f:s fortsatta uppföljningsarbete avseende sjukhusavtalen.

Sammanfattningsvis anser HSN-f att vårdplatsläget på sjukhusen bör kunna förbättras både på kort och lång sikt, då beställningarna utökas både av geriatrikplatser och specialiserad sjukvård utanför akutsjukhusen. Detta kommer att möjliggöra ett utflöde från sjukhusen av den vård som inte behöver vara där. För att på kort sikt kunna få fler vårdplatser på sjukhusen har HSN-f under 2011 gjort en mindre utökning av beställda volymer för de akutsjukhus som uppfyller sina grundbeställningar. Det finns också en

potential för sjukhusen att öka andelen dagkirurgi. Ett intensifierat arbete på sjukhusen med att minska vårdrelaterade infektioner, komplikationer och läkemedelsindicerade vårdtillfällen skulle i sin tur kunna frigöra ett stort antal vårdplatser.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Leif Karnström
Avdelningschef